СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 28. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТИ, четвер, 8-го лютого 1945. No. 28 NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, February 8, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗАГАЛЬНА КРАЄВА СЛУЖБА ПОТРІБ-НА ДЛЯ ПІДТРИМКИ НАСТРОЮ НА ФРОНТІ

ВАШИНҐТОН. — Для скорого ухвалення закону про примусову службу, як це запроектовано в законопроекті Мея й Бейлія, видвигнув секретар війни Генрі Стимсон арґумент, що такий акт потрібний для підтримання боєвого настрою серед наших вояків на фронтах. Він і підсекретар війни Роберт П. Патерсон зізнавали у такому напрямі перед Військовою Комісією сенату.

Засідання комісії було тайне. Оба урядовці могли свобідно висловлювати свої погляди і відповідати на запити сенаторів. Їх заяви будуть оприлюднені колись пізніше. Одначе вже тепер звісно, що Стимсон клав великий натиск на те, що примусова служба для всіх потрібна тому, що молодь не буде чутися покривдженою, коли всі обовязково будуть побирані чи то до боротьби, чи до праці.

КОМІСІЯ ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ЗА ПРОЄКТ ДЖОРДЖА.

ВАШИНҐТОН. — Банкова Комісія палати репрезентантів відкинула всякі проекти републиканських конґресменів, щоб ще більше обкроїти владу секретаря торгівлі. Комісія одноголосно рішила, щоб приняти розділ аґенцій так, як це запропоновано в законопроекті Джорджа. Коли ціла палата репрезентантів стане на становищи комісії, виглядає, що затвердження Ґенрія Волеса на становище секретаря торгівлі не стріне дальших перешкод у сенаті.

ЗМАГАННЯ ЗА ЗБІЛЬШЕННЯ КРАЄВОГО ДОВГУ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент скарбу робить старання, щоб конґрес дозволив піднести висоту американського федерального довгу із 260 біліонів на 300 біліонів заки ще пічнеться кампанія за Сему Воєнну Позичку. Відповідні законопроекти приготовані вже як для сенату так і для палати репрезентантів. Потребу підвищення національного довгу передбачив президент у своїм буджетовім посланню.

ОБМЕЖУТЬ БУДОВУ ТОРГОВЕЛЬНИХ КОРАБЛІВ.

ВАШИНҐТОН. — Будова нових торговельних кораблів буде зменшена на половину в другій половині 1945. року і в той спосіб сотки тисяч робітників можна буде вжити для інших ділянок воєнної продукції. Морська Комісія Злучених Держав склала плян будови 815 нових кораблів в першій половині року, а 400 в другій. При будові торговельних кораблів працює яких 600,000 робітників.

ТАЙНИЙ ВОЄННИЙ СУД НАД НІМЕЦЬКИМИ ШПИГАМИ.

НЮ ЙОРК. — Уроджений в стейті Конетикат Вилйем Кортис Колепо і німецький уроджeнець Еріх Ґімпель, оба приловлені з кінцем минулого року у стейті Мейн як висланці націстів до Злучених Держав для переводження саботажів, станули перед воєнним судом на Ґовернорс Айленд, обвинувачені в саботажі й шпигунстві. Хоч суд є тайний, то з нього подають дещо до прилюдного відома. Стало звісним, що Колепо дістав оборонця з уряду, в особі майора Тейер Чапмана з домопогою майора Роберта Боклія. Оборонцем Ґімпеля став майор Чарлс Риґін а його помічником майор Джан Гейні. Оборонці пробували довести до цього, щоб суд над обома обвинуваченими відбувся окремо, одначе судді на це не згодилися, бо оба мали однакове завдання і оба разом приловлені й арештовані.

ПОТРІБНО 6,000 ВАКС ДЛЯ ЗАМОРСЬКОЇ СЛУЖБИ.

ВАШИНҐТОН. — Пані Лютенант-полковник Анна Вокер Вилсон перевела конференцію з ґазетярами про запотребування нових дівчат в корпусі Вакс для праці заморем. Вона щойно приїхала з Европи, щоб набрати яких 6,000 нових Вакс, все одно, чи з нового побору чи з тих, що тепер уже працюють при армії на території Злучених Держав. Вона каже, що дівчата в бюрах американської армії в Европі так перепрацьовані, що їм не дають ніяких відпусток, а навіть не мають часу на відпочинок.

ЗАПИС ДЛЯ ЖІНКИ ПРЕЗИДЕНТА.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Померший в 1917. році адвокав Генрі Г. Фрешмн, полишив маєток вартости $1,700,000 під опіку Фиделіті Трост Компані. З нього мали бути виплачені різні записи, а дохід з решти маєтку має бути призначений для жінки президента або кого іншого, що репрезентує президента, колиб він не мав жінки. На підставі обчислень, з оставшого маєтку можна буде виплачувати жінші президента по $12,000 на місяць.

Новий Ленд-Ліз для Франції вартости біліона дол.

ВАШИНҐТОН. — Злучені Держави заоферують Франції новий договір в справі достави продуктів на підставі Ленд-Лізу вартости цілого біліона долярів. Контракт має бути готовий до підпису ще цього тижня. Американський уряд ставить до французького уряду домагання, щоб заплатив за американські продукти якусь значнішу готівку.

Переговори за новий контракт тривали довший час тому, що Франція має великі припаси золота в американських банках під доглядом американського уряду. Ці припаси треба було урухомити. Попри те треба було пошукати кораблів, які могли перевести американські матеріяли до Франції. Тепер ці трудноші вчасти усунені.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ПАРЛЯМЕНТАРНІ ВИБОРИ В КАНАДІ

ОТАВА. — Премієр міністрів В. Л. Мекензі Кінґ виявив, що міністеріяльний кабінет присвячує багато часу на теперішне положення, викликане поразкою міністра оборони, ґенерала Мек Нотона при доповняючих виборах в окрузі Ґрей Норт. Декто є того погляду, що це підготова до недалеких виборів. Теперішній парлямент має правно існувати до 17. квітня. Тепер його наради перервані до 28. лютого. Уряд потребує нових воєнних кредитів, тому мабуть щераз скличе на наради парлямент. Опісля можуть прийти нові вибори ще на весну, колиб так кабінет рішив розвязати парлямент скорше і розписати нові вибори. Баґато залежатиме від погоди, як це часто буває в Канаді.

НАЦІСТИ ЗБЛИЖАЮТЬСЯ ДО КІНЦЯ ДОРОГИ

НЮ ЙОРК. — Погляд, що націсти вже зближаються до свого кінця, висловлює воєнний критик ґазети Ню Йорк Таймс, Генсон В. Болдвин. Він пише, що „битва над Одрою може перейти до історії так, як битва під Цорндорф в 1758, коли то москалі й німці боролися до загину. Це буде минументальний приклад нелюдяности однієї людини до другої. Смертельний бій за життя, і за Гітлерівську німецьку державу, зближається до кінця.

„Гітлер приготовився до цього, щоб битва стала завзятою. Коли націстівські брути йдуть на загибіль, вони щораз то більше виказують признаки звірскости. Битва буде завзята, бо росіяни навчилися ненавидіти. Битва буде завзята і може протягнутися ще на довго і простір ширший поза Берлін і поза його упадок." — твердить Болдвин.

Напів-урядове признання, що конференція потуг почалася

ЛОНДОН. — Сер Валтер Ситрін, провідник британських промислових юній, заявив на світовому конґресі робітничих юній, що премієр Чорчил не буде могти виголосити на конґресі обіцяної промови, бо він тепер бере участь у конференції трьох потуг. Це є перше немовби урядове ствердження, що конференція Рузвелта, Чорчила й Сталіна вже почалася. Місця нарад не виявлено.

Про місце відбування конференції кружляють далі різні чутки. Німецьке радіо каже, що вона відбувається на кораблі на Чорному морю, або в якомусь чорноморському порті. Французька Телеграфічна Аґенція каже, що в місті Сочах, під Кавказом. За всіми догадами, конференція почалася кілька днів тому.

СВІТОВИЙ СОЮЗ РОБІТНИЧИХ ЮНІЙ ЗА ОБМЕЖЕННЯ НІМЕЧЧИНИ

На світовім конґресі робітничих юній, що відбувається в Лондоні, виступали британські й російські делеґати з промовами про потребу знищення Німеччини як мілітарної сили, яка може загрожувати світовому мирови. Російський делеґат виступав гостро за потребу покарання воєнних злочинців. Потім британський делеґат жадав карних кроків не тільки проти Німеччини, але й проти Японії.

Промовці давали до зрозуміння, що вони жалують, що на конґресі нема представників Американськьої Федерації Праці. На конґрес приїздить Сидні Гилмен як представник Конґресу Промислових Орґанізацій.

ТІТО ВІДКИДАЄ КОРОЛІВСЬКИХ КАНДИДАТІВ

ЛОНДОН. — Маршал Тіто відмовився згодитися на те, аби в югославській реґенційній раді заняли місце дві особи, іменовані на ці становища королем Петром. З трьох кандидатів предложених королем, він згодився тільки на одного.

ЛОНДОНСЬКІ ПОЛЯКИ ПІДНОСЯТЬ ЩЕ ОДИН ПРОТЕСТ

ЛОНДОН. — Польський уряд на вигнанню зробив до американського й британського уряду ще один заклик проти політики Совєтського Союзу в Польщі. Закидується в ньому совєтському урядови й встановленому ним тимчасовому урядови в Польщі переслідування прихильників уряду в Лондоні та звязаних з ним партизанів. Мовляв, у Польщі тепер встановлено суди, які мають карати таких людей, і відкрито назад концентраційні табори, заведені німцями, тільки що цим разом до них пакують прихильників лондонського уряду.

Говориться теж у протесті, що російський уряд поспішно переводить перенесення населення почерез лінію Курзона, аби в цей спосіб зовсім винищити польський елемент на схід від тої лінії. Робиться це на основі угоди, котру тимчасовий польський уряд у Люблині зробив з совєтськими републиками: Україною, Білорусею й Литвою.

СНІГ НІБИ НЕВИННИЙ, АЛЕ ПІД СНІГОМ — МІНИ. — На око образ, що перед нами, спокійний. Ніби поле, покрите снігом. Та ціле воно покрите мінами, що їх позакладали відступаючі німці. Американські інжиніри прочищують його, заки піде армія. Ця сцена знята в Бельґії.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ЗА ОДРОЮ НА ЛІНІЇ 50 МИЛЬ

ЛОНДОН. — Берлінське радіо признало, що Червона Армія перейшла ріку Одру, головне заборолo перед Берліном, та встановила в одному місци підмістя, на 50 миль широке; цей прорив від Берліна 180 миль.

Одночасно Червона Армія прірвалася крізь оборонні лінії над Одрою в ще двох інших місцях, котрих одно віддалене від Берліна 33 милі, друге 44. Останній пролом зроблено на північний захід від шлеського міста Бреслава, де за звідомленням німецької команди німці втратили транспортовий центр Штайнав, 133 милі на південний схід від Берліна. Цей останній пролом важний тим, що його вістря звертається на Чехословаччину й саську столицю Дрезден.

НАЦІСТИ ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО ЗАЛОМАНЬ У ВОЄННИХ НАСТРОЯХ.

ЛОНДОН. — Берлінське радіо подало, що нацистичний уряд засудив фон Саліса, бурмістра польського міста Бидґоща, за його поведінку підчас російського наступу за боязливість й занедбання обовязків на смерть через розстріл. Кіна, начальника міста Бромберґа, й Ернста, бувшого бурмістра того міста, засуджено на віддання до карного баталіону.

Засуди вважають тут доказом, що поліційна система, котрою Гімлер пробував скріпити воєнну оборону Німеччини, починає тріскати. Проголошення засуду є спробою застрашити нацистичних урядників до сліпого послуху проводови.

НІМЦІ ДОПУСКАЮТЬ ДАЛЬШІ ВТРАТИ.

ЛОНДОН. — Німецькі радіові коментатори признають, що покищо російської офензиви не можна здержати та що німцям треба ждати ще дальше відступів. Тимчасом московське радіо закликало німців здатися, бо мовляв Берліна навіть чудо не може врятувати.

Полковник фон Шрам, коментатор Німецької Новинкарської Служби, казав, що німці мусять відступати ще більше території та що „російські маси" будуть певно далі держати ініціятиву в своїх руках, однак він додав, що німці роблять протиміри, які незадовго дадуться відчути. Ґенерал Дітмар, найвідоміший німецький коментатор, порівняв Німеччину до линвоскока, що йде по линві понад пропастю і закликав німців вірити сліпо свому проводови, котрий, мовляв, певно це все бачить.

1,300 АМЕРИКАНСЬКИХ БОМБОВИКІВ ВЄ ПО ЗАЛІЗНИЧИХ ЛІНІЯХ ПОЗА ФРОНТАМИ.

ЛОНДОН. — 1,300 бомбовиків узяло участь у вівтіркових американських рейдах на німецькі залізничі центри поза західним і східним фронтом. Бомбардовано головно Маґдебурґ, Лайпциґ й Хемніц.

Разом з боєвиками й британськими літаками, що оперували ніччю, в ту добу Аліянти кинули на Німеччину 4,000 літаків. Британські літаки бомбардували Берлін.

АМЕРИКАНЦІ НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ ЩЕ ПОСУВАЮТЬСЯ.

ЛОНДОН. — Американські війська на західноевропейськім фронті посунулися наперед в деяких місцях на дві милі, проти зростаючої опозиції ворога й не дивлячися на те, що їм прийшлося йти полями, вкритими мінами.

Німецькі вояки, захоплені в полон американськими вояками з Третьої Армії, давали до зрозуміння, що вони вважають успіхи Червоної Армії на східнім фронті доказом заломання німецької воєнної сили. Назагал, німці вже припускають, що війну їм прийдеться програти, і тому вони хотіли би як найскоршого закінчення війни.

АМЕРИКАНЦІ ВХОДЯТЬ НА БАТААН.

ГОЛОВНА КВАТИРА АМЕРИКАНСЬКИХ ВІЙСЬК НА ЛЮСОНІ. — Американські війська на острові Люсоні взялися вже добувати півостров Батаан та остров Корехідор, на котрих американські війська колись найдовше боролися проти наступаючих тоді японців. На остров Корехідор скинено 180 тон бомб.

Японські вояки в Манілі бороняться проти американських військ боротьбою від дому до дому. Вони підмінували всі більші доми в бизнесовій частині Манили, але часто самі терпіли від пожарів, спричинених ними самими. В таких випадках японці з криком вибігали з огню на кулі американських скорострілів.

Японське радіо вже змінило свой пропаґанду; вже не запевняє, що Маніла буде довго держатися, а за те обіцює довгу партизанку в глибині филипинських островів.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА.		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

„Французький ключ"

За загально вживаною мовною фразою в англійській мові, кинути в машину „французький ключ" (по англійськи він називається чомусь „малпячим ключем") значить стільки, що перервати роботу саботажем. Ця фраза насувається на думку тепер, коли ґенерал Де Ґол, провідник тимчасового французького уряду, виступає з радіовою промовою якраз вчас нарад конференції трьох потуг у якомусь публично не означеному місци. Ґенерал саме робить крок, який мусить найти відгомін широко в світі й відбитися луною на конференції Рузвелта, Чорчила й Сталіна.

Заявляє наперед Де Ґол своє негодовання з того, що Франції на цю конференцію потуг не запрошено. Він очевидно знає, що її не запрошено тому, бо вона тепер не представляє зо себе світової потуги. Та він приґадує потугам, що Франція зо 106 міліонами душ населення в своїй імперії, до потуг буде належати. Аби заставити Америку, Британію й Росію рахуватися з тою імперією, яка, хоча нині не має сили, але її певно буде мати, Де Ґол грозить трьом потугам, що Франція не буде признавати постанов конференції щодо себе, в яких вирішуванню вона не брала участи.

До цеї основної справи Де Ґол додає ще другу: справу претенсій Франції на випадок німецького розгрому. Каже він, що Франція домагається, щоби її признати за східну границю ріку Рен на цілій його довжині. Це значить, що всі краї на західнім березі Рену, передусім промислово важна кітловина Руру, мають перейти до французької держави.

Для захорони Франції зо сходу мають бути на сході Німеччини признані самостійні держави: Польща, Чехословаччина, Австрія й балканські держави. Ці держави, каже Де Ґол, мають бути в приязнім звязку з іншими державами, що очевидно значить, передусім з Францією. Де Ґол не представляв Франції вистарчальною основою мира, бо казав, що для цього вона потребує ще різних союзів у роді того, який вона має з Росією, але на випадок, якби таки їй удалося такі звязки навязати, він видно бачить забезпечення для Франції,. а тим самим для всего світу.

Ледво чи досягне Де Ґол того, чого він завзявся добитися: на конференцію потуг пускають справжні потуги, а не тих, що потугами щойно можуть бути. Та промова ґенерала Де Ґола розкриває поважну політичну силу, яка йде проти вирішування всіх світових проблем представниками трьох потуг. Згадка про інші держави в мові ґенерала Де Ґола не є без значіння: вона вказує, що Франція висувається тепер проти рішень світових проблем трьома потугами, а послугується в цій грі голосом менших держав, для котрих вона представляє себе провідником.

Світове робітництво і советська політика сили

Давно заповіджена Міжнародня Конференція Праці розпочала в Лондоні свої наради. Вона має тривати 10 днів. Заки вона ще зачалася, то вже звернула увагу на себе тим, що викликала дискусію між робітничими орґанізаціями над домаганнями Советів до неї. Стало звісним, що советська делеґація має видвигнути справу відшкодування збоку Німеччини для Росії в такий спосіб, що німці, мають бути примушені відбудувати в Росії все, що лише вони понищили.

Британські делеґати наперед застерігаються проти такого домагання. Вони допускають лише матеріяльне відшкодування, а противляться тому, щоб посилати німецьких робітників до Советів для відреставрування знищених німецькою армією околиць.

Проект Советів викликав теж спротив збоку Американської Федерації Праці. Ця орґанізація наклеймила російський проект як негуманний і заявила, що це є спроба введення „невільництва". Це й одна з головних причин, що Американська Федерація Праці вицофала своїх депутатів і лише американський Конґрес Промислових Орґанізацій (С. І. О.) візьме участь в нарадах конґресу через свого представника Сиднія Гилмана. Дехто надіється, що представник Американської Федерації Праці Роберт Дж. Ват остaнеться як обсерватор нарад конференції і буде готовий на зміну відносин в такому напрямку, щоб міг взяти участь в самих нарадах.

Інтересні критичні завваги з нагоди скликання Міжнародньої Конференції Праці подає нюйорський ліберальний тижневик „Ню Лідер". У статті Мортона Ґудмана сказано, що ця конференція може виказати нові признаки розвитку „політики сили" та що робітничі орґанізації можуть „запізно винайти, що вони мимохіть стали інструментом нового пан-росіянізму".

При цій нагоді автор звертає увагу на поодинокі змагання американських комуністів і їхніх прибічників у робітничих орґаніазціях, щоб ці орґанізації перемінити на інструмент Сталіна. І так Третя Конвенція Конґресу Промислових Орґанізацій, що відбулася в листопаді 1940 р., отже вже вчасі битви Гітлера за панування над Анґлією, нічим не напятнувала Гітлерівської війни за винищення Европи. Журнал „Комуніст" упродовж цілого 1940 р. аж до липня 1941 р. майже в кожному числі містив напасти на „Імперіялістичну Війну Вол Стріту"; на Краєву Програму Оборони та на „провокатора війни" Рузвелта. Цей тижневик брав в оборону американських ізоляціоністів, обвинувачував Аліянтів у провокації Гітлера до заняття Норвеґії, а можливість миру на підстаті порозуміння між Німеччиною і Аліянтами обговорював тоді зовсім спокійно. Сіднія Гилмана нападали комуністи постійно, Джана Л. Луїса вважали за „войовничого і поступового провідника" майнерської юнії, а робітничі орґанізації і комуністичні ґазети безупину взивали до викликування страйків.

Цікаві комуністичні гасла з того часу нагадує Ґудман, як на приклад: „Не давати конвоїв!"; „Розвяжіть Англійсько-Американський военний союз!" „Єнкі не підуть!"; „Обороняйте право до страйку!"; „Проти диктатури з Вол-Стріту!"; „Проти американського імперіялізму в Латинській Америці!"; „Підтримати мирову політику Советськосго Союзу!". Цей останній заклик поміщували комуністичні ґазети ще й тоді, як Червона Армія вмаширувала на польську державну територію та наїхала на Фінляндію. Ці заклики поміщувала комуністична преса в Америці тому, що тоді Гітлер був у спілці зо Сталіном.

Але як лише Гітлер напав на Совети, американські комуністи змінили змісця своє становище. І так у вересни 1941 р. ґазета „Комуніст" помістила огненний заклик за вітворення другого фронту. Щоби виказати, яка велика різниця існує між війною з червня а війною з липня (після нападу Гітлера) ця ґазета помістила такі слова самого Сталіна на першій сторінці: „Ця війна проти фашистівської Німеччини не є звичайною війною. Це не війна самих армій; це війна цілого советського народу проти німецьких фашистівських сил". А тодішній уряд СІО, пише Ґудман, не проголосив ніякої заяви.

З цього, що СІО не проголосив заяви, висновує Ґудман заключення, що СІО стояло за політику, яка йшла на руку Сталінських прихильників, отже була прихильна для советсько-націстівського договору. Але у 5 місяців після того, як німці напали на Совети СІО вже зрозумів, що гітлеризм є небезпекою для американського способу життя і тоді видав заклик до загальної допомоги для геройської боротьби російського народу для боротьби Анґлії й Китаю. Четверта конвенція СІО ухвалила навіть створити Краєвий Комітет Ріліфу для Британії й Аліянтів. Негайно потім рушилися до аґітації проти націстів такі світочі, як товариш Майк Квил, предсідник юнії Транспортових Робітників; Джов Коран, предсідник Краєвої Юнії Моряків, а навіть ославлений Гері Бриджс. Такі Сталіністи, як Луїс Мерил, голова юнії Бюрових Робітників і Абрагам Флексер, предсідсідник юнії Стейтових Робітників нагло почали виголошувати промови в користь тої самої війни, котру перед нападом на Перл Гарбор ще називали „війною банкирів".

На підставі оцих подій обвинувачує Ґудман американсьтку робітничу орґанізацію що вона функціонує **як дипльоматичний голосник** заграничної сили. Американські Сталіністи, твердить Ґудман, є незначною ґрупою, але вони позаймали добрі стратеґічні становища і тому можуть вливати на таку політику в юніях, як їм треба. Коли Сталінови треба опанувати Міжнародню Конференцію Праці, вони вже готові й на це завдання!

Чому стільки сліз?

Лесь Мартович оповідає, що як ховали бідного Гриця, то жінки (а прийшло їх багато!) так заходились на похороні від плачу, що важко було зрозуміти, чому саме вони за тим Грицем по смерти так гірко плачуть, коли за життя ним так дуже не турбувались. Та, розповідає Мартович, не за Грицем вони так плакали, а через те, що кожна з них на похороні Гриця свою власну біду собі нагадала...

Ось так треба до певної міри розуміти і ті всі „плачі", що їх чути з різних боків, як оплакують теперішню гірку долю Польщі. Хоч є теж й інші причини, теж важні.

Треба признати, що поляки таки всюди сильно працюють, щоби не дати польській справі пропасти. Вони мають на це великі фінансові засоби і мають відповідних людей. Мають своє державне представництво. І мають свою армію, яка беться на усіх фронтах. Мають своє добре зорґанізоване підпілля, що беться хоробро проти німців, але за вільну і самостійну Польщу.

Знов в Америці мають щось десять конґресменів, що в Вашинґтоні раз-у-раз порушують польську справу. Мають і сенаторів, великих прихильників Польщі вже й тому, що їхній вибір залежний у многому від польських голосів, що їм американські поляки постійно пригадують...

І це важне, що світ привик глядіти на польську справу як на справу самостійної, незалежної Польщі, а не як на якийсь додаток до Росії, чи когo там. Від тої самостійности поляки ніколи не відступали, скільки разів їх не ділилиб, скільки вони не програвалиб, які невдачі не поносилиб. Тому усі, навіть включно з Сталіном, голосять тепер, що вони є за самостійну і сильну Польщу.

Правда, не зважаючи на те все, Польща терпить, але терпить через свою політичну сліпоту, бо „самостійну Польщу" ідентифікує з „історичною Польщею". Саме через це дає вона Росії змогу у ній господарити під замітом, що вона змушена це робити, щоби „визволяти" і „боронити" ті народи, що від тої сліпоти терплять. Це виглядає на іронію, але так, є, а вина за це спадає таки в першій мірі на Польщу, бо не могла й досі визбутись жажди панування над українським, білоруським чи литовським народом. Вислід з цього такий, що тепер готова і ціла Польща не відзискати справжньої самостійности, а стати тим, чим є, наприклад, Україна в Советському Союзі, себто опинитись під Росією.

Те останнє є і тим, чому так багато сліз тепер проливають за Польщу, чому затушовують те, що вона сама робила з непольськими народами, що їх силою підбила. Тому навіть дехто готов би Польщі ті непольські землі віддати, хоч знає, скільки то з ними мала Польща клопоту, та яка це була загроза мирови на будуче. А роблять це ті люди тому, що думають, що це буде меншим лихом від того, яке готує Европі Росія.

Отже так є у простій мові, що одні проливають сльози за Польщу, бо дрiжать за те, що буде з Европою, приглядаючись тому, як то скоро Сталін „розвязує" різні складні міжнародні проблеми, пограничні спори, самостійницькі чи федеративні проекти, чи як здійснює всесловянські ідеали, а навіть церковно-православні.

Є ще й такі, що проливають сльози за Польщу з чисто ідеалістичних, принципових мотивів. Вони свідомі того, що Польща не була доброю державаю у демократично-поступовім змислі. Вони знають, що Польща силою поневолювала різні народи і силою їх при собі держала. Та проте вони тої думки, що в Советах буде ще гірше, та що не Росії уздоровляти стару Польщу, чи будувати нову. Завоювання Польщі Росією вони вважають кроком, що веде до гіршого. Вони Кажуть, що коли в давній Польщі були речі, що надавали державі дикваторсько-фашистівський характер, то в Польщі під Росією буде та зміна, що вона прибере характер диктаторсько-комуністичної держави. А поступові люди такого собі не бажають в Европі. Вони бачать, як з знищенням націзму поширяється комуністичний тоталітаризм на такі краї як Естонія, Латвія, Литва, Румунія, Мадярщина, Болгарія, Югославія. І, річ ясна, теж і на Польщу. А проливають над Польщею найбільші сльози в тому переконанню, що Польща, не зважаючи на свої промахи, має ще в світі найбільше симпатій через свою завзяту боротьбу з Гітлером і націзмом, а тому нею ще найлекше вдарити Сталіна і Росію і припинити поширення впливів советського тоталітаризму. Ось і тому плачуть тепер за міліоном польських виселенців на Сибір такі, що не плакати, коли кілька міліонів українців гнали на Сибір, чи коли міліони українців гинули з голоду в Советах задля політичної пімсти. Думають, що сльози за Польщею і поляками будуть сильнішими, ніж могли би бути за українцями. А дехто так політикує, щоб уже Росія робила що хоче з Україною, коби тільки далі не посягала.

Отже різні є причини плачу за Польщею. Як бачимо, то багато того плачу просто тому, що не іде тут так про Польщу, як не ішло тим жінкам про Гриця, що так плакали на його похороні. Як Грицева смерть дала їм усім тільки нагоду поплакати над тим, що їх болить, так і треба розуміти в головному те, що так часто говориться тепер за Польщу; що так багато людей бідкається над її долею; що стільки про неї мови в американськім конґресі.

Тепер питання: Що доброго з цього плачу?

На нашу думку — нішо.

Принаймні тепер і в найближчій будуччині. Доля Польщі буде вже тепер тісно злучена з долями усіх народів та держав, що вже опинилися під советським протекторатом як „сфедеровані" чи „самостійні". Польща, якщоб вилікувалася з своєї манії великости та „історичної місії" й не думала вже ніколи знов посягати на українські, білоруські та литовські землі, може одначе ще відіграти поважну ролю, коли іде про те, чи сама Росія має володіти не то сходом Европи, а то й цілою Европою. Та це тільки в одному випадку: Коли погодиться з українським народом! Коли навчиться розвязувати політичні проблеми, звязані з її сусідством, в такий спосіб, що Польща має граничити з вільною і самостійною Україною, що мала би у своему складі не тільки Київ, Харків чи Одесу, але й Львів, Ужгород та Чернівці!

Таке думання вважалося у поляків досі „нереальною українською політикою". Тому і завело їх — у російську неволю. З неї вони зможуть визволитися не самі, але вкупі з іншими поневоленими краями і народами, в першу чергу вкупі з Україною та українським народом. Ось це було би реальне політичне думання, але ледви, чи поляки коли на таке здобудуться. Польща своєю політичною сліпотою загнала в родах 1918-20 схід Европи в таке положення, що скорше чи пізніше мусів би був отворитись шлях російській експанзії, бо Україна була її провінцією, а не самостійною державою. Ось це треба розуміти не тільки польській суспільности та її проводови, але і всім, що бажають мира в Европі.

Інакше ніщо не вийде з сліз, пролятих навіть за цілу Европу, коли мається на думці Европу вільну, свобідну, демократичну, а не диктатроську і тоталітарну.

ЧИТАЙТЕ УКРАІНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. Я ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ОЛ. ЛУГОВИЙ. Права автора застережені.

В КІГТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОІ ВІЙНИ

У двох частинах

(Перший том трильоґії „Огнем і Кровю"

126)

Мобілізований у 1914 році почав вахмістр Усищев війну з наміром не бути іменованим старшиною, ані не одержати навіть медальки за бойову службу „його величности". Але у чернигівському полку командував саперами — його помічником все був корнет, або й поручник.

Почалася позиційна війна. Миколу Павловича післали у Петербург привезти труби Цейса.[64]) Наказали без труб у полк не вертатися. Поїхав Усищев за трубами і в тій командировці пробув тільки рік і два місяці. Розїздив по всій Росії, навідувався додому, побував у Фінляндії, навіть у Швеції. Все довідувався у головній артилерійській управі, чи вже труби готові. Там йому казали навідатися за тижнів три, чи місяць. І він знов не клопотав начальство місяців з півтора. Врешті, в початку 1916 року труби таки привіз. Коли прийшов до штабу — першими його словами було:

— Тут мені належиться платня за чотирнадцять місяців.

— Усищев! — питав присутний у штабі полку Паволоцький. — Де вас так довго носило?

— Їздив за трубами Цейса.

— А привезлиж?

— Яж мав наказ без труб не приїздити.

— То й Богу дякувати! — Паволоцький аж перехрестився. — Але трохи довгенько вам забрало часу ті труби привезти.

— Не були готові!

— Деж ви той увесь час перебували?

— Мало де? У дома, в Петербурзі, у Фінляндії, у Швецію заглянув. Тут мені шістьдесять рублів платні належиться.[65]) Не хочу свого казні попускати.

Віддавання чести Усищев не визнавав. Ходив з відщепленим хлястиком на шинелі, бодай один погон мусів баламкатися. Молодші старшини, що його ще не знали, не раз скаржилися своїм зверхникам на невіддання чести вахмістром. Паволоцький, а потім і Дессіно заспокоювали молодиків словами:

— Не переймайтеся тим. Усищев і нам салютує тільки тоді, коли в доброму настрою.

— Та як же так? — скаржився службіст, корнет Дорошенко. — Я застановив його, питаю, чи він не бачить, що минає старшину, а він мені тиче пальцем у погони й каже: Я, братику, до цього часу міг би мати два просвіти, не один, колиб був вашої натури. Ніяковож! Вояцтво приклад братиме.

У Рудці Більсько-Вольській Усищев добре вибив селянина, господаря хати, де жив. Під весну у того заслабла дочка, дівчина років шістнадцять. Та стогне з болю, метається, а батько ходить собі по хаті і також плаксиво виводить:

— Треба цьвяхів шукати, та трумну робити. Бож ось-ось помре. Доленькож моя гірка! Де тих цьвяхів знайти, де дощок узяти?

Бідкання про трумну і цьвяхи чула хвора. До болю примішувався страх смерти, дівчина кричала, що вмирати не хоче, але батько добє її своїми бідканнями про трумну. Ті бідкання почув Усищев. Без мови пальнув дядька у одну щоку й другу, — самий подався за полковим лікарем. До тижня дівчина начеб не хворіла ніколи. Дякував „панові" за науку і селянин.

Після достави Цейсів призначено його начальником саперної команди. Один з його підвладних на очах у полковника Дессіно чимось провинився. Полковник наказав саперові зголоситися у начальника команди, щоб той накарав його двохгодинним стоянням на „позір" під шаблю, з повним вирядом, але висловився „поставити на часи".[66]) Другого дня Усищев, по формі, веде винуватого перед квартиру полковника, кладе на землю здорову цибулю-годинник, і чверть години товкмачить, щоб став обцасами на годинник, усміхаючомуся саперові. Обцаси сковзали, сапер ніяк не міг жадання виконати. На галас вийшов з хати Дессіно, довідатися, в чому справа. А Усищев до нього:

— Покажіть, пане полковнику, цьому йолопові, як на часи ставати! Я вже з пів години йому пояснюю, а він ніяк не зрозуміє.

Дессіно, побачивши цибулю у сапера між чобітьми, зареготався, й обох післав до дому. Так миналися саперам всякі кари. За те Усищева в полку й любили. Пізнав його Володченко і хотів використовувати вахмістра по свойому. Усищев говорив отверто, що ґенерала він обовязково ще підведе колись під манастир Богу помолитися. Той час якраз надійшов наступ і на Трояніівку.

(Дальше буде).

[64]) Цейс рід оптичного приладдя для огляду передпілля з окопів.

[65]) Вахмістр без відзнак і ордерів одержував 5 рублів місячно.

[66]) Часи — годинник по російськи, також і години.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

Як український нарід зійшов з більшости на меншину

Таке питання вирішували свого часу не деінакше, а таки серед учених при університеті в Москві. У теперішніх часах таке питання вже неможливо вирішувати тому, бо справа самостійности і назви українського народу вже вирішена самими фактами. Тепер можна хіба доходити правди, чому то український нарід став чисельно меншим у порівнанню з московським народом. Зате питання, котрий нарід більший, український, чи московський, ставлене було колись так: Котрий нарід більший: Малоруський, чи велико-руський. Отже признавалося в засаді, що в назві обох народів є слідне спільне походження й учені вели дебату над повільною еволюцією одного „руського" народу на два народи. У нинішні часи ми вже дійшли до зрозуміння, що існує не два, а три народи із спільного „руського" походження, а кожен з них має вже іншу назву в науці. Поправді казати, в нашій мові лише біло-руський нарід затримав ще назву „руський", бо колишній чисто „руський" нарід перемінився на український, а північні „руські" племена перемінилися на нарід московський чи може російський.

З такою засторогою приступаємо до цікавої статті, поміщеної у журналі **„Чтенія в Імператорском обществе історії древностей російскіх"** (Відчити в царськім товаристві російських старинностей"). Цей журнал, виданий в університетській друкарні в Москві в 1847 році, містить звіт із засідання товариства з 29. листопаду 1847 року, на якому відчитав лекцію член товариства Юрій Венелін під наголовком „Про спір між Південними й Північними (жителями) над їх русизмом".

У цьому відчиті автор спинився над знаним автором „Опису України", французьким інжиніром Ґійомом ля Васер де Бопляном, котрий за словами Венеліна, „перебувши подорож в Америку, вступив у польську службу як інжинір та артилерійський офіцир, провів в Польщі 17 літ і бував майже у всіх її містах, а найбільше на Україні. Судячи по таким факті" — міркує дальше Юрій Венелін — „можна надіятися багато від його „Опису України". Та автор писав це після свого повороту до Франції виключно для своїх друзів і постійно покликувався на свою память а не на свої щоденні записки".

Згадавши про працю Боплянa Венелін каже: „Тут треба пригадати собі, що це таке Україна, а що Мала Росія і що є Мало Роси". І негайно потім приходить до такої відповіди: „Наші замітки такі: Ввесь руський нарід, такий, як він є у своїй величині (дивним дивом!) розділився лише на дві галузи (в тому часі, коли інші народи розпалися на численні вітки). Отих віток не можна інакше назвати, як хіба на підставі місця їх перебування, тобто на Північну й Південну.

„Головною підставою поділу одного й тогосамого величезного народу на дві вітки є взаємна постепенна відміна в мові. Ця відміна називається наріччем.

Чисельність обох віток майже однакова: Північна обіймає поза 21,000,000 душ, Південна до 20,000,000, а з них у самім російськім царстві перебуває до 15,000,000, а саме в губерніях: Подільській, Волинській, Київській, Чернигівській, Полтавській, Минській, Гродненській, Могилівській, Катеринославській, Херсонській, Слободсько-Українській (Харківській), Тавридській, Вітебській, Вороніжській, Курській, Віленській, Білостоцькій, в Области Чорноморських Козаків, у Бесарабії, і в Королівстві Польськім у Люблинськім воєвідстві. В деяких губерніях вона творить більшість, в деяких мешкає масово, а знову в інших змішана. Колиб з історії взяти ще всі втрати, які понесла Південна вітка, то можна достовірно вивести, що Південне руське племя майже на одну третину численніше ніж Північне".

Згадуючи про втрати, автор, очевидно, „страха ради юдейська" промовчує історичне винищування українського народу („Південної вітки", як його називає) московськими царями-переможцями. Але не промовчує самого факту, що українців винищили. Потім автор подає такі виводи:

„Спільна назва Північних мешканців і Південних є **Рос**, а їх краї це **Русь**. Північні мешканці називають себе прикметником від імени „Русь", отже „руськими" з вилишенням мягкого знаку „ь", а Південні називають себе ще ближчим іменем, бо не прикметником, але матеріїмеником („матронімікум") від слова „Русь", і називають себе „Русинами", значить синами Руси".

Дійшовши до такого ствердження початку назви „Русин", автор іде дальше й каже, що „Москвитянин лише себе називає „руським" а всякий інший в нього не „руський": Він або „Мало-Рос", або „хахол", „Українець", „Козак", чи хто там ще. Інше діло з Русаками Волинськими, Гродненськими, Білостоцькими і тими, що в Королівстві Польськім: тих Південних (Русів) Москвитянин за ніякі гроші не відлучить від Ляхізму (польскости). Та зате і Південні від себе не позволять Північним брати участи у Русизмі. Для них Північний (Рос) це **не Русин, а Москаль, Липован і кацап.** По думці Південих (Росів) теперішня Русь поширена лише на тих землях, де мешкають Південні (Роси), а все проче **Московщина.** В тій самій думці кожен Карпато-Рос, що живе над берегами Тиси, як побачить церковні книги, Минею чи Часослов, видані в Києві, то вони нагадують йому Русь, але не нагадує йому Руси Москва, хоч і нерідко буває в нього московська книжка.

„В тому спорі двох руських братів" — каже Венелін — „бере учєть і стала свідком ціла Европа, а вчасти й Азія. І **однодушно,** всіми народами вирішений спір в **користь Південних.** І справді, в поняттю всіх народів, Русь від Карпатів простиралася лише по Глухів і Витебськ, а все проче була Московщина" — заключає автор. А потім ще додає до цього твердження таке: Надармо Грозний, і Величавий Олексій називали себе царями всіеї Великої, Малої й Білої Росії, бо в актах Европи назву Русь мала лише Галичина, Поділля й Волинь. Цього імени не посміли відобрати від Південних (Русів) навіть їх найлютіші вороги".

„А серед того богато жертв зложили Північні (Руси) на те, щоб Европа й Азія звернули їм їхнє імя і щойно від 1812 року приневолили поляків, мадярів і французів поширити границі Руси по всій Московії. Не зважаючи на це, сусідні народи довго не забудуть імя Москалів". (Як твій батько і батько твого рідного брата був Іван, то по якому праву можеш ти думати, що ти лише Іванович і лише тобі можна так називатися?" — кінчить запитом автор.

Одначе у примітці сказано ще таке: „Всі сусіди лише для приличности називають москалів „руськими", а без додаткового імени бувають такі назви на них: У румунів вони „Москалі", у мадярів вони „Мушка"; у болгар вони „Московец"; у турків „Москов", і у всіх трьох частях світу того імени не вирубаєш з голови сокирою".

Це писане ще в 1847 році під доглядом царського уряду, у самім серці Московії, бо в місті Москві, при московськім університеті. Коли такий напрямок панував в тодішній російській науці, то не диво, що ідея самостійности українського народу мусіла перестрашити московських націоналістів і тому вони так пильно заходилися, щоб чимскорше видати заборону на вживання української мови і тим, на їх думку, положити кінець українському „с е п а ратизмови".

М. Вировий.

З життя українських громад в Арґентині

3)

Народні Доми.

Українська громада в Арґентині спромоглася на кілька „Народних Домів" і про них наводимо деякі головніші дати.

Перший український Народний Дім в Арґентині це дім Філії Т-ва „Просвіта" на Док Суді (передмістя Бс. Айреса). Започатковано акцію будови дому дня 9-го січня 1930 р. Офіційне відкриття і посвячення, якого доконав о. С. Вапрович, відбулося 25. травня 1930 р. Дім є деревляний і з теперішним відновленням та добудовою має вартість яких $15,000 — пез.

Найбільший Народний Дім — „Просвіти" має Філія в Беріссо (містечко недалеко Ля Плята). Ухвалено закупити землю 13. січня 1929 р. Будова дому почалася 25. квітня 1930 р. — а святочне відкриття відбулося 7. вересня 1930 р. Загальна вартість дому в теперішні часи буде виносити около $60,000. — пез.

Народні Доми мають також Філії „Просвіти" в Трес Капонес (Місіонес), Вілля Анґеля, лота 6 (Чако), Ляс Бреняс (Чако). Мала також Народний Дім Філя „Просвіти" в Росаріо, але такий наразі перейшов в приватні руки й тепер почалися заходи, щоби цей дім перейшов назад в посідання Філії.

Заходи для будови Народних Домів почали: Філія „Просвіти" на Валєнтін Альсіна (пров. Бс. Айрес), яка має вже площу, **Філія „Просвіти"** в Апостолєс (Місіонес) та Філія „Просвіти" Сан Бернардо (Чако).

В Буенос Айрес від декілька років, при „Просвіті" засновано фонд Народного Дому і тепер обговорюється, щоб цю справу перевести в життя спільно всіма українськими силами.

Слід зазначити, що серед наших громад в Параґваю є рівнож кілька Народних Домів, які є власністю місцевої „Просвіти". Будує також Народний Дім Т-во „Просвіта" в Монтевідео (Уруґвай), який є вже на укінченні.

Величавий дім вибудували Сестри Василіянки в Беріссо. Офційне відкриття й посвячення Єпископом з Ля Пляти відбулося дня 9. липня 1944 р. В цім домі є каплиця й школа та приют для Сестер, які ведуть також діточий садок. В Беріссо вибудувано також дім на канцелярію і мешкання для о. І. Майки, який сповняє душпастирську місію по головніших кольоніях в провінції Бс. Айрес.

Українські священники.

Серед наших громад, головно в Місіонес, провідну ролю виконували священики, які кромі душпастирської місії виконували також орґанізаційну працю. Згадуючи про орґанізаційне життя належиться згадати про них хотяй цими скромними датами, які вдалося мені зібрати.

Першим священником, що прибув на місійну працю до українців в Арґентині був (як це наводить о. С. В. Вапрович) о. Климентій Бжуховський Ч. С. В. В., який приїхав з Бразилії і в Апостолєс був всего пів року.

В році 1909 прибув з Риму священик бл. п. о. Ярослав Карпяк, який перебув в Апостолєс два і пів року, а опісля повернув до рідних сторін.

В році 1909 прибув з Риму священик бл. п. о. Ярослав Карпяк, який перебув в Апостолєс два і пів року, а опісля повернув до рідних сторін.

В році 1911. (Записки о. Вапровича) до Місіонес прибуло два греко-католицькі священики: о. Омелян Ананєвич і о. Сенишин. В 1915 р. о. Ананєвич виїхав до Бразилії а в Місіонес остався о. Сенишин. Був це здібний і талановитий священник, який кромі місіонарської праці розвинув також орґанізаційну. Його працею й заходами було створено сильну Українську Кооперативу, як також він був вибраний інтендентом (бурмістром) міста Апостолєс. Отець Сенишин буввби осягнув ще значні успіхи, але передвчасна смерть поклала кінець всему. Помер о. Сенишин 14. жовтня 1926 р. в однім зі шпиталів в Бс. Айрес, де його також поховано.

В році 1927 до Місіонес прибули два священики о. Степан Турчин і о. Степан Вепрук-Вапрович. По однорічнім побуті о. Турчин повернув назад до Краю, а о. Вапрович пробув в Арґентині 7 і пів року. Повернувши до Краю о. Вапрович обняв посаду професора Боґословської Академії в Станиславові.

В 1935 році з Бразилії приїхав о. Іпатій Майка Ч. С. В. В., о. Коциловський вже помер, а о. І. Майка є українським душпастирем в пров. Бс. Айрес, і має свій осідок в Беріссо.

В Місіонес є тепер три українські священики: о. Котович, о. Турковид і о. Дуб, які обслугують всі істнуючі наші церкви в цій провінції.

Є також два священики українського походження, що вже висвятились в Арґентині а це: о. Володимир Яцюк і о. Дмитро Атаманюк. Перший перебуває в Коріентес, про другого не маємо відомостей.

Серед нашої громади були також два православні українські священики, це є: о. Тихон Гнатюк та о. М. Чернявський. Перший перебував в Місіонес, Чако і Параґваю й недавно тому помер, о. Чернявський одержав місце при грецькій церкві в Бс. Айрес і тим самим віддалився від українського руху.

Були ще й другі священики, як о. Яворський, Курило та протоєрей Пелипенко, однак про їх діяльність згадувати не буду.

Українські церкви.

Серед наших громад головно в Місіонес є кільканайцять церков і деякі з них муровані та досить величаві.

Першу українську церковцю збудували наші іміґранти ще в 1901 році. Була це капличка (подав про це о. Вапрович) збудована першими нашими поселенцями в місцевости Ляс Тунас (Місіонес), що є віддалена 13 клм. від Апостолєс. Опісля в роках 1904—8 вибудовано в цій місцевости церкву муровану, яка стоїть до тепер.

Українські церкви є в Апостолєс, Трес Капонес, Ляс Тунас, Сан Хавер, Бомплянд і загально в Місіонес є 11 українських церков і каплиць, на 30 тисяч українського населення, яке замешкує Місіонес.

Слід зазначити, що час українській громаді в Буенос Айресі подбати про свою церкву та як найскорше цю справу започаткувати.

Загальні здобутки наших громадян.

Крім орґанізацій, церков і Народних Домів творяться серед наших громад промислові, торговельні та ремісничі підприємства. Майже в кожній нашій громаді є такі чи інші підприємства, але в порівнанню до числа нашої іміґрації вони не значні. Тому отже всі українці повинні їх підтримувати, бо торговлю і промисл треба уважати важним чинником в економічнім розвою наших громад.

Загально треба стреміти до того, щоб розбудовувати промисл, орґанізувати і скріплювати торговлю (кооперативну чи хочби приватну), набувати свої власні господарства, чи другі які власности, бо тим поправимо наш матеріяльний стан та надамо відповідне значіння й силу нашій кольонії.

Коли хочемо, щоби з нами числилися — мусимо бути зорґанізовані й розвинені на всіх ділянках маючи на увазі, що без економічної сили всі інші наші заходи та акції завжди будуть незначні.

(Кінець).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що звичайні місячні збори відбудуться в суботу, 10. лютого, в год. 8. ввечір, в галі 28 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. — В. Павлів, рек. секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221, відбудуться в неділю, 11. лютого, в год. 12. в полудне, в Домі Відділів У. Н. Союзу, 843 Н. Вестерн Еве. На цих зборах будемо вибирати делегатів і заступників на конвенцію. Просимо всіх членів і членкинь прийти на означений час. Уряд на 1945 рік є такий: Ф. Васильовський, предс.; О. Любас, заст.; Т. Шпікула, секр.; М. Баран, заст.; Д. Максимюк, кас.; адв. Р. Смук, А. Олеєць і М. Канюк, контр. комісія. Адреса секр.: Taras Shpikula, 5466 W. Haddon Ave., Tel. Austin 5054, Chicago, Ill.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76, відбудуться в неділю, 11. лютого, зараз по Сл. Божій. Просимо всіх членів і членкинь прийти на збори, заплатити свої місячні вкладки, а довгуючих членів просимо вирівнати свій довг. На цих зборах буде вибір делегатів на конвенцію У. Н. Союзу. — За уряд: Т. Хріновський, предс.; М. Сороколіт, кас.; В. Салабун, секр.

АВОКА, ПА. — Бр. св. І. Хрестителя, від. 326, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. лютого, в галі Сдина, на Майн стр., в годині 2. попол. Всіх членів просимо прийти на збори, бо буде вибір делегата на конвенцію У. Н. С. — За уряд: А. Ходневич, предс.; О. Лесук, кас.; Н. Колодій, секр.

ВІЛІНГ, В. ВА. — Відділ 56 повідомляє всіх членів, що збори відбудуться 11. лютого, в год. 2. пополудні, в галі церковній. Є важні справи і вибір делегата на конвенцію. — І. Ковальчик, предс.; П. Вітенко, кас.; М. Медвідь, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 325, повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться в суботу, 10. лютого, в Укр. Нац. Домі, 216 Гренд Стр. Збори є важні тож треба на них бути. Буде вибір делегатів на конвенцію У. Н. Союзу. — П. Малицький, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори 204. відділу відбудуться в суботу, 10. лютого, в галі 334 Іст 14. вул. — М. Близнак, секр.

ТОЛІДО, О. — Бр. св. О. Николая, від. 167, дає до відома, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. лютого, в год. 2. пополудні, в галі як все. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо багато справ до полагодження і буде вибір делегата і його заступника на конвенцію У. Н. Союзу. — За уряд: Д. Медецький, предс.; І. Кульматицький, секр.-кас.

ЙОНГСТАВН, О. — Тов. ім. О. Бараб, від. 348, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. лютого, в годині 2:30 пополудні, в галі церковній при Вест Район Еве. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде вибір делегатки на конвенцію У. Н. Союзу. Уряд на 1945 рік є той самий: Варвара Дубас, предс.; Марія Мельник, заст.; Йосифіна Стахура, кас.; Марія Періг, секр.; Марія Скубак, заст.; контроля: Анна Морозко, Стефанія Миклей і Марія Черкига; до хворих Марія Гаврилак. — Марія Періг, секр.

ЮТИКА, Н. Й. — Місячні збори Бр. св. Петра й Павла, від. 58, відбудуться в неділю, 11. лютого, в годині 4. пополудні, в галі 209 First and Caterine St. Просимо всіх членів прийти на збори, бо маємо дуже важні справи до вирішення, і буде вибір делегата на конвенцію. — За уряд: В. Вурак, гол.; П. Лектей, кас.; А. Шанайда, секр.

АЛТУНА, ПА. — Бр. Неп. Зач. Пр. Богородиці, від 145. повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. лютого, в год. 5 ввечір, в українській салі, 1827 — 13 Еве. Просимо всіх членів і позамісцевих членів прийти на ці збори, бо маємо багато справ до полагодження і буде вибір делегата на конвенцію. — За уряд: Н. Комар, предс.; Г. Гураль, кас.; П. Назарук, секр.

БРОНКС, Н. Й. — Тов. Згода, від. 210, повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 10. лютого, в годині 8. ввечір, в галі 1243 Пюртен Еве. На цих зборах буде вибір делегата на конвенцію, тому всі члени повинні прийти на збори. — С. Завадовський, предс.; І. Франко, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. лютого, в год. 2. пополудні, в Громадськім Домі. Просимо всіх членів і членкинь явитися на цих зборах, бо буде вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. — За уряд: Н. Мулар, предс.; В. Трач, кас.; В. Новак, секр.

ПІТСФІЛД, МАСС. — Тов. ім. М. Грушевського, від. 150, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. лютого, там де завше в церк. галі, точно в 2. год. пополудні. Просимо прийти і вибрати делегата на конвенцію У. Н. Союзу. Хто ще не вписав своїх дітей до Союзу, то просимо це зробити на цих зборах. — О. Яремій, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Дарахошина, від. 275, повідомляє членів, що річні і місячні збори відбудуться разом в неділю, 11. лютого, в годині 8. ввечір, в церковній галі. Річні збори в січні не відбулись через брак членів на зборах. Для тих членів, котрі не платять на час своїх вкладок, даємо упімнення, що коли вони не заплатять на час, будуть суспендовані. Хто з цего рішення не задоволений, просимо прийти і взяти переступлений лист. На цих зборах буде вибір уряду на 1945 рік. — За уряд: М. Обуховський, секр., 130 — 1st Ave., New York.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. — Тов. ім. І. Франка, від. 266, повідомляє своїх членів і членкинь, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. лютого, в 10. годині зрана, в галі церковній св. О. Николая. Кожний член і членкиня повинні явитися на цих зборах, бо є важні справи до полагодження і буде вибір делегата і заступника на конвенцію. — За уряд: О. Базарницький, предс.; Ю. Грицай, кас.; В. Труфин, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. лютого, в год. 8. ввечір, в галі У. Н. Дому, 212 Фултон ул. На порядку нарад справоздання урядників, принимання нових членів і вибір делегата на конвенцію. — За уряд: Я. Лещак, предс.; П. Пілат, кас.; П. Остапчук, фін. секр.

БОЛТІМОР, МД. — Бр. Пресвятої Тройці, від. 320, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що збори відбудуться в неділю, 11. лютого, в годині 2. пополудні, в галі У. Н. Дому, 3101 О'Данел ул. Просимо всіх членів і членкинь прийти на збори, бо є важні справи до вирішення і буде вибір делегата і його заступника на конвенцію У. Н. Союзу. — За уряд: П. Мармаш, предс.; Т. Подгорняк, кас.; Г. Іванович, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. „Лісова", від. 45, повідомляє всіх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 11. лютого і що на тих зборах попри всі біжучі справи буде також і вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. Просимо всіх членів явитися; навіть і тих, що мають свої вкладки заплачені згори, повинні прийти, а довгуючі мусять прийти і вирівнати свій довг. Ці збори відбудуться в тім самім місци і часі, що звичайно. — За уряд: М. Дубас, предс.; А. Гарасим, кас.; М. Ю. Сеник, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, відбудуться в суботу, 10. лютого, в год. 8. ввечір, в укр. прав. галі, 675 Савт 19. вул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде вибір делегатів на конвенцію У. Н. Союзу. — Т. Боднар, предс.; М. Соколовський, кас.; А. Мудровський, секр.

БРУКЛИН (САВТ), Н. Й. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 293, відбудуться в неділю, 10. лютого, в год. 12. вполудне (негайно після Служби Божої), в салі церкви св. Николая при 19. вул. (між 6 й 7. евеню). Крім звичайних справ, як підготова до вечірного представлення й балю, буде теж вибір делегата на конвенцію. — І. Ластовецький, кас.; Анна Томашевська, кас.; Марія Демидчук, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. Зап. Січ, від. 371, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. лютого, в годині 8. ввечір, в галі укр. през. церкви, 48 Бікон ул. На тих зборах буде вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. Кожний член має бути на зборах. — За уряд: О. Панькiв, предс.; Ю. Бараняк, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членкинь, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. лютого, в галі церковній, в годині 3. попол. точно. Просимо членкинь явитися на означений час, бо будемо мати важні справи до вирішення і буде вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. — За уряд: Евдокія Геруля, предс.; Анастазія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збруча, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. лютого, в годині 2. пополудні, в У. Г. Клюбі, 608 Вест Лакаванна Еве. Присвітніть всіх членів конечно, бо буде вибір делегата на конвенцію. — За уряд: О. Запоточний, Р. Рубльовський.

АЛЕНТАВН, ПА. — Сестр. Преч. Діви Марії, від. 151, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. лютого, в парохіяльній салі, в годині 2. пополудні. Просимо всіх членкинь прийти на ці збори, бо є справи до полагодження і буде вибір делегатки на конвенцію У. Н. Союзу. — За уряд: Ева Біленька, предс.; Параня Лаба, кас.; Анна Пипюк, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Тов. ім. Д. Вітовського, від. 375, відбудуться в неділю, 11. лютого, в годині 1:30 пополудні, в домі Тов. Горожан, 847 Н. Френклин ул. На зборах буде вибір делегатів на конвенцію У. Н. Союзу. Всі члени повинні бути на зборах. — За уряд: С. Дорожовський, предс.; Параня Чопик, кас.; І. Харамбура, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. — Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє свої хчленів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. лютого, в церковній галі на Нюпорт Еве., в годині 1:30 пополудні. Взиваємо всіх членів якнайчисленніше прийти на ці збори заплатити свої вкладки і вибрати делегата і його заступника на конвенцію У. Н. Союзу, та ухвалити корисні конвенційні проекти. — За уряд: В. Шишка, предс.; А. Бодник, кас.; Л. Демчук, секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. — Тов. ім. Д. Вітовського, від. 268, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. лютого, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 2171 Вакелін ул. Обовязково всі члени мають прийти на означений час, бо маємо важні справи до рішення. Буде також вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. Довгуючим членам пригадуємо вирівнати свої залеглості. — За уряд: В. Питель, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори Тов. „Свобода", від. 194, відбудуться 10. лютого, від ч. 568 — 9. Еве., в год. 8. ввечір. На зборах буде вибраний делегат на конвенцію У. Н. Союзу. — С. Гнатишин, секр.

ОЗОН ПАРК, Н. Й. — На річних зборах Тов. Вільна Україна, від. 200, 13. січня, вибрано такий уряд на 1945 рік: П. Господарець, предс.; М. Ворона, заст.; В. Воргуль, секр.; В. Шєгл, заст.; О. Коцопій, кас.; С. Шіпка, заст.; контроля: М. Колодій і С. Самборський; надз. хворих Я. Мороз і М. Малафій; тростісі М. Ворона і Я. Жаткобський; порядчик зборів М. Казик. Збори будуть відбуватися в другу суботу в місяці. Наступні збори відбудуться в суботу, 10. лютого, в годині 7:30 ввечір. Просимо всіх членів і членкинь, місцевих і позамісцевих, прийти на ці збори, бо є важні справи до вирішення і буде вибір делегата і його заступника на конвенцію У. Н. Союзу. — П. Господарець, предс.; О. Коцопій, кас.; В. Воргуль, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 11. лютого, в 1. год. пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження і буде вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. — За уряд: Н. Кітко, предс.; Т. Потучко, рек. секр.; М. Паранич, фін. секр.

СТЕПЛЕТОН, Н. Й. — Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211, відбудуться в суботу, 10. лютого, в годині 7:30 ввечір, в церковній галі, 35 Варен ул. Просимо місцевих і позамісцевих членів і членкинь, прийти на ті збори, бо є важні справи до полагодження і буде вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. — Т. Соколовський, секр.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ГУДСОН, Н. Й. — Бр. св. Йосафата, від. 477, повідомляє, що звичайні збори відбудуться в неділю, 11. лютого 29 Сант 2. Стр. зараз по Сл. Божій. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. — М. Балицький, предс.; М. Кіцак, кас.; І. Лисогір, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 133, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться 10. лютого, в годині 8. ввечір, в Юкрейнієн Сентер при Вілмі Стр. Просимо всіх членів прийти, бо є дуже важні справи до полагодження і буде вибір делегата на конвенцію. — За уряд: Н. Брунко, предс.; З. Литовчинський, кас.

КАРНЕҐІ, ПА. — Тов. Січ, від. 136, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. лютого, в 1. годині пополудні, в галі парохіяльній. На цих зборах буде вибір делегата і заступника на конвенцію. — За уряд: В. Копко, фін. секр.

НАЙДУТЬ ПОСАДУ

ПАРОХІЯ СВ. ПЕТРА И ПАВЛА В СІМПСОН, ПА.

пошукує

ДЯКОВЧИТЕЛЯ

який би міг заняти посаду зараз. Платня згідно з умовою. Голоситися до:

МИХАЙЛО МУДРИК

91 PROSPECT ST., SIMPSON, PA.

ТАРЗАН, ч. 1122. Масакра.

На знак, даний Гітлером, з передпокою виступив відділ вояків...

...і звернув свої скорострілі на вчених, що навчили Торвальда вдавати Тарзана.

Потім Гітлер затер руки гістерично. „Вони були мої приятелі. За це винуваті мої вороги, не я".

Потім він обернувся до Ґеринга: „Пороби заходи, аби післати негайно Торвальда до царства Тарзана".